

งานตราประทับมณฑลภูเก็ต

(มท.ภูเก็ต 992)

ภาพงานตราประทับ ย

หลักฐานการเริ่มต้นชื่อ ถลาง ที่นักค้นคว้ารายงานให้ทราบว่าเป็น ถลาง มาจาก JUNK CEYLON ซึ่งปรากฏอยู่ในแผนที่เดินเรือของคลอดีอุส ปโตเลมี เมื่อ พ.ศ.๗๐๐ กาลล่วงมาถึง พ.ศ.๑๕๖๘ โจฬะทมิฬยกกองทัพมาตีอาณาจักรศรีวิชัยที่ไชยา ท้าหน้าตั้งอยู่ที่บ้านท่าหนัก "มณีนครัม"(มะ-นิ-นะ-คะ-รัม) ซึ่งเป็นภาษาทมิฬ จำแนกได้เป็น ๒ คำ คือ มณี คือ มณี อันเป็นส่วนหนึ่งของ แก้วมณี ส่วน นครัม คือ นคร หรือ เมือง รวมความหมายเป็น เมืองแก้ว

เมื่อ ๒๐๐ กว่าปีที่แล้ว บุตรชายของท่านผู้หญิงจีน(ท้าวเทพกระษัตรี) คือ นายเทียน ประทีป ณ ถลาง ได้เป็นเจ้าของเมืองภูเก็ต ต่อมาได้เป็นพระยาพุทธราชา และท้ายสุดพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้เป็น พระยาเพชรศรีวิชัยสงครามรามคำแหง เจ้าพระยาถลาง ก็คงชื่อ เพชร และ ศรี ซึ่งหมายถึง ภูเขาแก้ว หรือ ภูเก็ตไว้มิได้

ภูเก็ต เป็นชื่อเมืองอยู่ในมณฑลภูเก็ต ที่มีตราประทับมหาดไทย ประจำมณฑลภูเก็ต เมื่อเลิกการปกครองแบบมณฑลไปแล้ว ตราประทับก็หมดหน้าที่การใช้งาน ถูกทิ้งไว้ที่สโมสรข้าราชการเมืองภูเก็ต จนกระทั่งนายสุบิน สมวงษา ทำความสะอาดสโมสรวงจึงได้พบตราประทับมหาดไทยมณฑลภูเก็ต และได้นำไปมอบให้นายสกุล ณ นคร รองประธานกลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์เมืองภูเก็ตเก็บรักษาไว้

ตราประทับชิ้นนี้ทำจากงาช้างมี ๒ ส่วน คือส่วนที่เป็นวงกลมของตราประทับ มีเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕.๕ ซม. ตรงกลางเป็นรูปหัวสิงห์ เนื้อหัวสิงห์มีอักษร "มหาดไทย" ด้านล่างหัวสิงห์มีอักษรว่า "มณฑลภูเก็ต" อีกส่วนเป็นตาม เมื่อสวมติดกับตราวงกลมวัดส่วนสูงได้ ๘ ซม. จึงนับได้ว่าเป็นตราประทับรูปสิงห์ "มหาดไทย มณฑลภูเก็ต" ที่เป็นหลักฐานภูเก็ตชิ้นเดียวที่ทำจากงาช้าง.

ย

มณฑลภูเก็ต ตั้งเมื่อ พ.ศ.2440ย จึงมีตราสอดคล้องกับที่ตั้งมณฑล

ปี พ.ศ.๒๕๕๔ งานตราประทับมณฑลภูเก็ตในความครอบครองของกลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์เมืองภูเก็ต เคยเก็บรักษาอยู่ที่อุทยานแห่งการเรียนรู้ทรงต่าบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ตย พ.ศ.๒๕๖๑ แสดงอยู่ที่ห้องสมุดโรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๗ ดร.สุชกมล วงศ์สุวรรณ หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ถลาง ได้เสนองานตราประทับมณฑลภูเก็ต พิจารณาขึ้นทะเบียนเป็นศิลปะโบราณวัตถุ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ เล่ม ๑๓๑ ตอนพิเศษ ๗๐ ง หน้า ๒๐ ลำดับที่ ๒๖

ย (มท.ภูเก็ต 992)

ย

สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์

sommaipin@hotmail.com

โทร. 081 326 2549

พจนสารอันดามัน

[การช่างฝีมือ ประณีตศิลป์](#) จ.ภูเก็ต ๒๓๓๕